

CONSTANȚA

APARE DUMINICA

20 Bani Numărul

Administrația strada Gărei No. 25.

Abonamentul Lei 10 pe an

SITUAȚIA POLITICĂ

Pe când scriem aceste rânduri, astăzi Joi 27 Maiu, se fac la reședința fiecărui județ de peste Dunare alegerile de deputați pentru colegiul I-in, zilele următoare fiind destinate pentru restul colegiilor la Camera și Senat.

Lupta e mare între partide și grupurile politice. S'au făcut în județe, alianțe electorale de tot felul, unele ne-naturale, altele chiar monstruoase, între inimi de moarte până eri, în scop ca fie-care partidă, mai bine dis unele individualități de la putere să aibă cât mai mulți aderenți în parlament.

Politicele de concesiuni i s'a dat de astă dată o aplicație aproape anarhică.

Fără îndoială isbânda va fi a guvernului; nici-o dată n'a fost altămintrenea, ori cât de slabe ar fi fost guvernele ce presidau alegerile.— Nu e mare meșteșug să ajungi la guvern, și cu atât mai puțin să ai majorități în Camere, răcând alegerile, după cum nu e mare meșteșug să faci bani, ci meșteșugul e să te menții, să păstrezi ceea ce ai câștigat, de multe ori numai din întâmplare.

Ca și în politică are aplicațiune dictonul popular cu banii, exemplul e proaspăt încă în memoria tuturilor celor ce urmăresc evenimentele zilei.

Guvernul d-lui D. A. Sturdza a fost surprins în 1895 nepregătit pentru putere; de aceia a căzut peste câte-va luni cu toate că nu străbătuseră în noul parlament, ales sub acest guvern, de cât doi oșanți.

Alegerile comunale din Noembrie anul trecut, cărora s'a dat toată importanța unor alegeri politice, — unde a biruit iarăși peste tot aderenții partidului liberal, cu toată disensiunea dintre frunțașii partidului, n'au putut întări situația aceluiași guvern, de și opoziția din

Camera și Senat nu se ridicase până în cele din urmă, de câte la vr'o 20 de membri.— Guvernul prezidat de d-l D. A. Sturdza a trebuit să se demită în Martie — a se dice numai din pricina „carumidarilor și pietrarilor din strada Enei”, este numai un pretext chinuit, fiindcă nu se pot mărturisii adeveratele cauze ale căderii.

Acestea dovedesc că, nu majoritățile parlamentare dau taria guvernelor, ci destoinicia barbaților ce le compun.

Guvernul actual, *conservator*, nu va putea sta mult timp la putere, în actuala lui formațiune, din pricina neomogenității lui; din pricina că lipsese dintr'insul, ca și înainte de anul 1891, tocmai cele mai valoroase elemente conservatoare, cea-laltă jumătate a partidului conservator: *junimiștii*, de subascultarea disciplinată a d-lor P. P. Carp, a căror conlucrare a făcut taria și bunul nume al ultimului guvern conservator; care a desființat, agiul, a înființat creditul agricol pentru marii cultivatori, a făcut legea minelor, legea pentru căile terate particulare, legea pescuitului, legea pentru vânzarea moșiilor statului la *săteni*, legea inamovibilității în magistratură, legea judecătorilor sindice și multe alte legi bune pentru dezvoltarea, întărirea și propășirea Statului, — toate lucrări ale miniștrilor junimiști, studiate și alcătuite în timp de opoziție; la guvern, miniștrii abia având timpul material necesar spre a espedii afacerile curente.

Aceasta aveam de spus Dobrogenilor asupra actualei situațiuni politice din țară.

Cât pentru cetitorii noștri de peste Dunare, între cari am dori din adâncul sufletului nostru patriotic să numărăm și pe Maiestatea Sa Regală mare pentru reimprospătarea rândurilor finale, reproducem următorul articol, asupra „*ambitiunei*”, datorit ziarului „Era Nouă” din Iași, de la 13 Decembrie 1898:

„Intr'un supliment literar al ziarului *Le Temps* găsim relevate câte-va părți dintr'un articol al d-lui *Hanotaux* publicat în *Revue des deux mondes* asupra lui Richelieu cazut în disgrație de la 1617 până la 1624.

Șapte ani de disgrație — o lungă încercare pentru un om ambițios, zice d. Hanotaux. Aceasta i dă însă ocaziune să desfășure un studiu profund asupra „*ambitiunei*”, studiu din care reproducem rândurile ce urmează:

*

„Oamenii mari au o conformațiune particulară. Ei se urcă în mod natural ca vulturii în regiunile superioare unde vederea e mai întinsă și unde sunt singuri. Dacă nu s'ar rădica într'acolo ar suferi de nostalgia spațiilor nepercurse, de osteneala facultăților neintrebuințate. Viața li s'ar părea inutilă și insuportabilă.

Dar nici nu se înalță ei numai din propria lor inițiativă: lumea îi împinge. Din mulțimea publicului, pleacă un fel de strigăt și de indemn continuă către acei ce se cunosc a fi în stare a dirija pe alții. De desuptul disciplinei formale a societății este o alta disciplină intimă care a făcut și va face ori când supuși din supuși, și șefi din șefi. Soldații bătrâni care au fost în Africa istorisesc că în timp de luptă, de câte ori o companie se găsea izolată și rătăcită, venea momentul când cu toții își întorceau privirile în mod instinctiv către unul din ei, care era poate simplu soldat, dar pe care toți îl simțiau ca e mai în stare să-i scoată din primejdie. Cât dura pericolul, acesta comanda, toți îl ascultau. Indată ce dispărea teama, își relua fie-care locul și erarhia socială se substituia din nou erarhia naturală ce apare o clipă... Dacă a respunde la această chemare a mulțimei este ambițiune, acești oameni sunt ambițioși.

Supravine se înțalege și ardoarea lup-

tei și vanitatea. Temperamentul omului conducător este susceptibil, nervos și neliniștit. Își simt oamenii aceștia până în vârful degetelor superioritatea lor neastâmpărata. Lesne se agită, ușor se iritează. Se simt adesea jigniți, mai adesea jignesc pe alții. Cât îi judecăm la distanță, îi dorim și îi înalțăm de aproape, îi disprețuim și umilim. Se stabilește; ast-fel un fel de joc viu și aprins în care ori ce incident devine ori izbândă ori înfrângere, ori ce zi aduce veselie sau tristeță. Dintr'această emoție constantă rezultă o excitație nervoasă care hrănește și întreține pasiunea ambițiunii.

Se mai degajează încă din experiența vieții un stimulent foarte energic: proba zilnică ce-și face un om de asemenea merite în mod instinctiv despre propria sa valoare, despre aptitudinea și superioritatea sa. Cu priverile lui plecate asupra jocului se convinge că părerea lui este cea bună, că dacă va fi ascultată succesul este sigur dacă nu, nereușită sigură. Patrunde îndată punctul delicat, bubă ori cărei afaceri... Chiar în afaceri neînsemnate se încearcă și îi place a ghici de mai înainte cum se vor desfășura, a prevedea rezultatele, a indica mijloacele pentru a învâri asupra evenimentelor și a le modifica. Această zilnică experiență desvoltă în om în mod deosebit încrederea în sine, autoritatea, dar se înțelege în același timp și trufia sa... Ambițiosul s'arunca în luptă plin de credință, se poate zice chiar de bană credință. El este convins tot-dea-una că poate mai mult decât alții și că este indispensabil.

În fine ajunge momentul când omul simte în sine greutatea operei ce o are de îndeplinit. O chemare deosebită îi este rezervată. Se duce către densa cum se întoarce acul magnetului neinvins către nord.

De câte ori sufletul mulțimei nu i saltat de dorinți vagi și de aspirații nesigure, nu i îmbrobodit de speranțe inconsistente și nebuloase.

Trebue să vină omul în jurul caruia ele să se polarizeze și să se condenseze să devină lumină: fulgere, ploae binefăcătoare sau furtună destrugătoare. Cine are în sufletul său această putere o știe. El simte că viața îi va fi plină și o da operei ce l' aștepta.

Instinctul natural, facultăți excepționale, consimțământul tuturor, vanitatea, mândria, iubirea gloriei, pasiunea, totul contribuie ast-fel a desvolta în u-

nele suflete gustul pentru dominațiune.

Ar fi cea mai nobilă pasiune a omului dacă nu ar fi mai presus abnegația și sacrificiul.

După ambițiosul *in actione*, eată cum îl prezintă acum d. Hanotaux, când este *căzut în disgrăție*. Nu suportă toți interregnul forțat în același mod. Sunt două școli:

„În timpuri de disgrăție nu se poartă toți ambițioși în același fel. Nu mi permit să zic că atunci trebue judecați; căci nu trebue să judecăm pe oameni după slăbiciuni, ci după meritele lor: Totuși sufletul lor se arată gol în oarele penibile. S'a văzut ambițioși, care nu se ostenesc de a face din disgrăția lor o tânguire fără sfârșit. Ei ar fi în stare să facă ca Samson să restorne coloanele templului și să ruineze totul în jurul lor. Pasiunea le este atât de mare, în cât le oprimă judecata. Voința lor atât de puternică nu i în stare să se domineze pe ea singură. Aceștia sunt adeverații ambițioși....

Sunt din contra alții care rămân în limitele demnității personale și a eleganței sociale ajutați fiind de o civilizație mai rafinată și de un echilibru mai delicat.

Când vântul suflă contra lor, aceștia și pun brațele în sân și așteaptă. Mândria lor suferă, dar nu i abătută.

Ei resistă ispitei mai vii a naturii combative cu hotărârea de a dovedi că au dreptate, învelie dialectica lor în tăcere și își reprimă convingerea într'un suris. Încredători în mersul natural al lucrurilor, confienți într'acea specie de echitate care se găsește pastrată în cele din urmă cute a sufletului omenesc, ei așteaptă. Cât timp sunt tineri, ei adoptă această atitudine cu atât mai ușor cu cât ea nu esclude oare-care calcul.

Ne a fost cu neputință să dăm în româneasca bună înțelesul exact al ultimei fraze cu care se încheie aceste reflexiuni. De aceea o reproducem în original.

„*Certainement, ce qu'il y a de plus habile au monde, c'est de bien faire; mais ce qu'il y a de plus sage, c'est de se taire*”.

ANCHETA LA PRIMĂRIE

D-l Prefect a lucrat totă septămăna aceasta la primăria de Constanța, când singur când însoțit de secretarul consiliului județian, pentru verificarea unor compturi pentru diferite cheltuieli făcute.

Cercetând cu deamănuntul toate punctele de acuzare din petiția-memoria pe care cetățenii au înaintat-o d-lui ministru de interne, prin delegația ce a fost la București, între cari: modul cum s'a procedat și cheltuit cele 17,600 lei și alte prestații în natura de peste 13,000 lei, cu decorarea orașului, anul trecut; cum s'a procedat la vânzarea unor lucruri comunale, între cari cel al d-lui G. Cimbru; cum s'a creat poliția comunală; cum s'a făcut cumpărătura cailor pentru pompieri; cum și cu cât s'a plătit chilometru de sosea macadam esecutate în regie fără aprobarea consiliului (40,000 lei); cum și cu ce cens d. Schina și câți alții s'a înscris între alegătorii comunali; cum se făceau în genere licitațiile, la care vecinic lipseau concurenții; cum s'au închis unele strade din orașul de sus, care va cauza comunei câte-va deei de mii de lei despăgubiri și multe alte neghiobii destul de păgubitoare pentru comună se va convinge nu numai de incapacitatea gospodăricească a actualului primar, ci că e chiar periculos și pentru sine și pentru comună, lăsarea d-lui Titi Schina să funcționeze mai departe să administreze fondurile actuale și viitoare de edilitate publică ale comunei Constanța.

Iar când va intra în examinarea lucrărilor și decisiunilor actualului consiliu comunal, în chestiile: iluminatului electric, cu prelungirea inoelii, cu totă desaprobară ministerială; în chestia revocării în parte a decisiunii de la 11 Ianuarie, privitoare la suprimarea cu desevărsire a magaziiilor (de cereale) din coloarea de roșu, pentru hatirul cător-va favoriți; în chestia redeschiderii stradelor Orfeu, Junou etc. și a falșului cu neaprobarea vânzării locurilor de către minister, pe când aprobarea ministerială n-a fost cerută; în chestia aducerii apei contractată prin bună invoială, cu modificări capitale neaprobrate de cei în drept, nici măcar de serviciul tehnic comunal, care n'a fost întrebat; în chestia impunerii de noi taxe, fără absolut nici o necesitate vedită sau justificată: în fine în alcătuirea proiectului de buget, votat în câte-va ședințe de-a rândul conținând un total de 1,290,299.04 lei, fără a se fi proiectat o singură lucrare care sa rămăe, ci mistuindu-se această colosala sumă numai în *cheltuieli ordinare*, (fără aducerea apei) în funcționarii noi și augmentări de lefuri, d-l prefect se va con-

vinge și va raporta noului minister că consiliul ales la 1 Noembrie, în condițiile prea cunoscute, spre a mai reveni asupra-le, n'a meritat și nu merita să conducă destinele acestui oraș, și că trebuie neapărat să fie înlocuit prin noi alegeri, făcute în condițiile și regulile care s'au observat timp de 20 de ani, până la nefasta inovație introdusă de neuitabilul fost prefect Luca Ionescu.

Aceasta e părerea noastră.

INFORMAȚIUNI

Pe tot timpul de când prefectul face anchetă la primăria de Constanța, d-l Schina se află în București, de ocazia alegerilor ce se fac la București, din prietinită d-sale.

Revenindu-se asupra ordonanței din numărul trecut, s'a permis aducerea de fructe și legume proaspete ce provin din Constantinopole și localitățile neatinse de pertilența ce bântue în Alexandria, Egipt.

Într-o ședință din urmă consiliul comunal a hotărât părăsirea proiectului de alinierea orașului de jos, lărgirea pieței Independenței și facerea unui bulevard de 20 metri lărgime, prin strada Română direct la Mare. Așa dar toate lucrările la care s'a dat, dimp de fi luni, serviciul tehnic comunal, ordinar și extra-ordinar, nu fac acum decât parale.

Cu un primar ca ténarul Schina, și un consiliu inconștient de menirea ce are, ocupați cei mai activi dintre consilieri, numai cu adăugiri de lefuri pe ici colo, sau cu interveniri și stărgioțe de a se permite: ori un depozit de lemne și cărbuni în mijlocul orașului, lucru refuzat fără sprijin în consiliu, ori depuneri de cereale și porumb în niște magazii, ale unui consilier din colorea de albastru, iar nu de roș, — se poate comite orice nebunie. Ce-s 25.000 lei aruncați în vânt, lefurile pe 6 luni ale serviciului tehnic, la averea unor consilieri și administratori comunali ca cei actuali!

Aușim că în ședința de Sâmbata, consiliul a hotărât, scăderea lefurilor unor funcționari, între cari și a primarului. „E târziu, e prea târziu!”....

Mai aușim că d-l M. Coiciu ar fi hotărât să convoace o întrunire publică, în care ar vrea să se disculpe de motivele pentru care a fost revocat acum doi ani, din calitatea de primar. „E târziu, e prea târziu!”....

Revista „Ovidiu” a reapărut cu o nouă serie de membrii de onoare. Îi urăm viață lungă, cu noii sei colaboratori, d-nii Virgil Andronescu și Flavian, profesori.

D-l Prefect Gh. Canănan a intervenit unde a trebuit, ca locuitorii din județ, cari din cauza secetei, au fost reduși aproape în sapa de lemn, să fie angajați în lucrările portului, ale tunelului și liniei ferate noi, Cernavoda — Constanța. O sumă de muncitori sunt deja angajați în lucrare și continuă a veni mereu. Felicităm din inimă pe d-l prefect pentru dispoziția luată, asigurându-l de bine-cuvântarea tuturor suferinșilor. D-l prefect ar face bine să ia aceeași dispoziție și pentru lucrătorii lunari de la primărie și linia veche ferată, unde cărușaii și sacagii, măturătorii, pavatorii etc. sunt tot străini.

D-l Polițaiu Căpitan Gorgănean a dat o ordonanță în privința servitorilor, care e foarte bună. De când d-sa e polițaiu timp de o lună, s'au liberat 140 librete de servitori, mai multe decât se liberau mai înainte într'un an de zile.

Ministerul Domeniilor a cumpărat din Medgidie 70 vagoane meiu, spre a se distribui în țară pentru semănță. Silviculturnul Balaban este însărcinat cu primirea meiului din magazine și distribuirea lui la locurile indicate. Romanți, Buzeu, Olt, Râmnicu-Sărat etc. Un număr de 15 vagoane e destinat pentru Dobrogea, spre a se împărți prin subprefecți, câte un hectolitru de fiecare petiționar.

Seceta continuă, de și a ploaie pe alocurea câte puțin. E tocmai schimbarea lunii. Cerul este peste tot nourat. Nădejdea e în schimbarea lunii: doar ea să mai înveselească posomorirea pământului.

Pentru meiu timpul încă nu e trecut; măcar nutreț de s'ar face. Indemnăm pe d-nii subprefecți să grăbească cu formalitățile pentru predarea meiului; ori-ce întârziere peste ploaia, pe care o imploram acum de la lună ar fi o crimă.

Poliția de Constanța a fost complet renoită.

În curând se va înființa în Constanța

o agenție pentru vinđarea de îngrășăminte chimice, cu care o sumă de mari cultivatori au făcut escelente probe în Dobrogea.

Păinea s'a scumpit în Constanța cu câte 5 bani la kilogram.

Ateneul din Constanța

Aflăm cu plăcere că numărul membrilor cari au aderat la înființarea unui Ateneu în Constanța a ajuns la cifra de 101, cifra care arată că este venit momentul ca și la noi să existe o asemenea societate științifică.

Duminică 23 Maiu a. c. fiind prima convocare a membrilor; din cauză că nu s'au întrunit un număr indetulător de membri și fiind-că era la ordinea zilei votarea statutelor, s'a întocmit următorul:

Proces-Verbal

Astăzi 23 Maiu 1899, sub-semnații întrunindu-ne în Casinul Comunal pentru a discuta și înființa un Ateneu în Constanța, și

Având în vedere că nu ne am putut întruni în număr indetulător am decis:

A se amâna discuțiunea aceasta pentru ziua de 7 Iunie a. c. ora 3 p. m. pentru când autorisăm și rugăm pe d. Ión Berberianu ca să facă invitațiuni personale tuturor acelor ce au sub-scris în convocarea pentru astăzi.

M. Keiciu, G. Biciola, Capit. Ianculescu, Capitau Isak, Emil Flavian, P. Vulcan, Căpitan Casacincu, I. G. Panaitescu, Ión Berberianu, Al. Bogsa, Al. Malcoct Petrescu, Capitau M. E. Ionescu, Căpitan C. Dăscălescu, M. Sigeti, Gr. Malinescu, N. Simizianu, Virgil Andronescu, V. Dana, Locot. M. D. Ionescu.

La cei mai mulți din abonații noștri expirându-le abonamentul la 1 ale lunii curente Aprilie, rugăm cu insistență, atât pe cei ce ne-au remis datori anul întreg, cât și pe cei al căror abonament începe din nou, să bine-voiască a ne plăti costul de 10 lei, cel din afară prin mandat postal, care nu costă decât 25 bani la toți factorii postali rurali și primăriile din județ, iar cei din oraș la prezentarea incasatorului nostru Negu Rădulescu. — D-nii cari au primit ziarul gratis îi rugăm să ne plătească pe viitor cheltuelile ce suportăm nemai permițându-ne a le face această favoare, mai ales că avem de gând să tipărim ziarul la una din tipografiile locale.

VISITAȚIA CANONICĂ

*Făcută de Prea Sfințitul Episcop al Dunării de Jos, D. D. Dr. Partheniu, în județul Tulcea în luna Aprilie 1897.
De economul Stavrofor St. Ionescu, revisor educațional Episcopiei Dunării de Jos.*

(Urmas)

„Eu vă mai sfătuiesc creștinilor să trăiți în pace unul cu altul, să vă iubiți, să vă uniți cu toții și să dați ajutor pentru ridicarea bisericii, căci atunci veți dovedi în faptă că iubiți pe D-zeu și faceți poruncile lui.

„D-zeu v'a miluit cu toate aici, v'a dat pământ bun de hrană, statul v'a dat învățator. Eu v'am dat preot, în sfârșit n'aveți de ce să vă plângeți.

„Eu sunt mulțumit de d-l Învățator căci văd că și-a dat osteneala d'a face cor cu copiii ca să cânte la biserică. Corul e bine dirijat, însă d-l Învățator se va ocupa mai cu dinadinsul ca copiii să fie mai exacti în tonul vocal. Pe lângă aceasta să aduceți copii la biserică în toate Duminicile și sărbătorile; să i deprindeți a iubi biserică, a ajuta pe preot în santa servire de D-zeu.— Să căutați a le reface moravurile ca ei făcându-se oameni mari, să aduca foloase patriei. Să căutați a răsădi și cultiva în inimile lor iubirea de țară, căci ea i hrănește și i încălzește la sânul său ca o mamă bună. D-l învățator are o deosebită chemare mai cu seamă aici în Dobrogea. El trebuie să lucreze și să stăruiască din toate puterile sale ca sentimentul național să prindă rădăcini adânci în aceste tinere odrasle, căci țara

românească a făcut mari jertfe de sânge și de bani pentru această provincie. Preotul și învățatorul cari sunt chemați a conduce poporul și a lumina mintea copiilor, au cele mai grele datorii de îndeplinit aici. Țara așteaptă de la d-eșii dovada pipăită ca au știut a-și face datoria și și-au îndeplinit cu devotament și sârguință misiunea lor cea sântă. De veți asculta sfatul meu, veți bine merita de la țară și veți fi măgăiați în sufletele voastre ca ați folosit aproapele.

„Iar D-zeul părinților noștri care este pretutindeni și vede faptele fie-cărui, ve va bine cuvânta și ve va face părtași slugei cei bune și credincioase care s'a sârguit a înmulți talantul D-lui său.

În urmă prea S. Sa arată locuitorilor că locul ales pentru biserică nu e bine potrivit, căci biserică trebuie să fie cu fața la stradă; și mai ales că acest loc fiind mai jos de cât nivelul străzii toată apa din ploaie se va scurge la zidurile bisericii. Apoi, Prea S. Sa alege locul pentru clădirea noii biserici pe un platou frumos unde a fost cimitirul cel vechiu; iar pentru înlesnirea locuitorilor le îngădui a se folosi de planul bisericii de la Beștepe, însă aici fiind populația mai numeroasă, se va mai mari dimensiunile planului în toate direcțiunile. Tot-o-dată hotără că dacă locuitorii nu se vor sili ca până la Martie anul viitor să înceapă clădirea bisericii, le va închide pe această veche. Apoi bine cuvânta poporul și eși spre a merge la comuna Mahmudia.

La plecarea, poporul se prosterna iarăși la pământ și pornirea convoiului se făcu în strigăte de urale. Lume multă însoți și de aici convoiul și urma călătoria înainte așa că la orele 6 p. m., sosiram la comuna Mahmudia.

Comuna Mahmudia este așezată la poalele despre est ale muntelui Beștepe mărginindu-se în partea nordică cu brațul Dunării numit brațul sântul George.

Numele acestei comuni vine de la Sultauul Mahmud care în anul 1853, a reînființat acest sat în locul fostului sat numit Beștepe românească până la anul 1853, când turcii s'au așezat aici, iar românii s'au retras în orașul Tulcea luind cu dânsii icoanele bisericii pe cari le au așezat în biserică ce se clădia atunci din nou cu patronul sântul Nicolae.

Intemeetorii Mahmudiei sunt familiile Balanești și Istratești.

În mijlocul comunei se ved și astăzi cimitirul vechiu și urmele vechii biserici. Această comună formează o parohie cu cătanele Carasuhat și Gorgova. Biserica actuală zidită în anul 1860, se află în stare proastă. Preotul paroh de naționalitate român din Basarabia fără nici un titlu de studiu. Este chirotonit în anul 1867. Populația comunei este de 1560 suflete, din care 280 capi de familie în comuna Mahmudia, 30 în cotuna Gorgova și 32 în cotuna Carasuhat. Creștinii ortodocși sunt 154 capi de familie, iar restul sunt lipovani, tatari și evrei.

(Va urma).

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

BUCURESCI
CRAIOVA

117.—CALEA DOROBANTILOR.—117

18. — STRADA BUCOVET. — 18

MĂȘINE AGRICOLE